

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

13.05.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[NOVA NEWS](#)

✓ „Челюсти“: Ще овладеят ли мерките на държавата инфлацията и скъпите цени?

Васил Велев за държавната намеса, енергийните разходи и ефекта от европейските политики върху българската Икономика.

Галопиращите цени и инфлацията се превръщат в едно от първите големи изпитания пред новата власт. В ефира на предаването „Челюсти“ по NOVA NEWS **председателят на Общото събрание на Асоциацията на индустриалния капитал Васил Велев** анализира дали държавата трябва да упражни по-сериозна намеса в пазарната политика. Според Григорова мерките на управляващите са полезни, но няма да дадат резултат веднага, а Велев предупреди, че с административни средства ще се увеличи проблемът и цените ще продължат да растат заради външни фактори като скъпия петрол и разходите за въглеродни емисии.

От своя страна Васил Велев предупреди, че прекомерната намеса на държавата ще доведе до още по-високи цени. „*Натискат се цените на българските производители и доставчици, вдигат се цените за купувачите и се правят големи печалби*“, заяви той. По думите му ръстът на цените се влияе силно от международните пазари и разходите за енергия. „*Ще платим милиард и половина допълнително за петрол, въпросът е да не платим повече от спекулативен ръст на цените*“, каза Велев.

Целия разговор вижте във видеото - [ТУК](#).

[Евроком](#)

✓ Васил Велев: Раздутият държавен сектор и санкциите помпат инфлацията у нас

Председателят на Общото събрание на АИКБ Васил Велев разкрива истинските двигатели на инфлацията в България - от раздутите заплати в държавния сектор до скъпите емисии и икономическите последици от санкциите.

Васил Велев от АИКБ анализира причините за високата инфлация в България. Според него тя се дължи на неоправданите харчове в бюджетната сфера, натиска на търговските вериги, скъпите въглеродни емисии и санкциите, които вредят на родната индустрия.

Цялото участие гледайте [ТУК](#).

[АИКБ](#)

✓ Черноморският регион трябва да стане реален приоритет на ЕС

Главният секретар на АИКБ, доц. д-р Милена Ангелова, взе днес участие във форум, посветен на прилагането на становището на Европейския икономически и социален комитет и резолюцията на Икономическия и социален съвет на България относно стратегическия подход на Европейския съюз към Черноморския регион. Събитието се проведе в Икономически университет - Варна и беше част от дискусиата със заинтересованите страни на тема „Европейски и национални перспективи за Черноморската стратегия“. Форумът отправи важни послания не само към българската и

румънската администрация, но и към институциите на Европейския съюз. Основният акцент беше поставен върху необходимостта Черноморският басейн да бъде поставен сред приоритетите на Европейския съюз през следващия програмен период, като България и Румъния имат особена отговорност да бъдат активни инициатори на този процес. Необходими са реални проекти, обезпечени с финансови средства, включително в областта на морската сигурност, транспортната и енергийната свързаност, дигиталната инфраструктура, екологичния мониторинг, научните изследвания и устойчивото икономическо развитие.

В откриващото си изказване д-р Меглена Плугчиева, секретар по външна политика на президента на Република България, подчерта, че Черноморският регион вече не може да бъде разглеждан само като географско пространство, а като стратегически кръстопът между Европа и Азия, в който се пресичат сигурност, икономика, енергетика, транспорт, дигитална свързаност, търговия и екология. Тя заяви, че войната в Украйна е показала категорично, че сигурността на Черно море е неразделна част от сигурността на Европа, а всеки опит за дестабилизация в региона има преки последици за европейската икономика, енергийните доставки, продоволствената сигурност, свободата на корабоплаването и миграцията.

„България подкрепя трите стълба на стратегията - сигурност, стабилност и свързаност“, посочи д-р Плугчиева. В същото време тя изрази критична позиция, че в документа липсват конкретни индикатори, срокове за изпълнение и целеви ресурси за прилагането му. Според нея стратегическият подход трябва да бъде превърнат в реалистична, финансово обезпечена политика, обвързана с ясни времеви хоризонти и конкретни резултати. Д-р Плугчиева акцентира и върху необходимостта от по-активно взаимодействие между България, Румъния, европейските институции и Турция, включително чрез създаването на Black Sea Maritime Security Hub. По думите ѝ центърът следва да работи за повишаване на ситуационната осведоменост, защита на критичната морска инфраструктура, реакция при бедствия, аварии и кризи, както и за укрепване на екологичната сигурност.

Юлиан Попов, бивш министър на околната среда и водите на България, определи стратегическия подход към Черно море като *„форма на пробуждане“* - както за Европейския съюз и Европейската комисия, така и за България и Румъния. Той постави въпроса за уязвимостта на черноморската граница на ЕС и за недостатъчното внимание, което регионът е получавал досега от европейските институции. *„Стратегическият подход е добре подреден документ, но не е осигурен с ресурси и не е свързан със законови ангажименти“*, подчерта Юлиан Попов. Според него именно тази необвързаност поражда основателни критики, но същевременно документът показва, че България и Румъния могат и трябва да се организират по-активно, без да чакат външна инициатива. Той посочи, че двете държави, заедно с други страни от Черноморския регион, следва да започнат сериозен разговор за ролята на Черно море по отношение на сигурността, икономиката, климата и околната среда.

Доц. д-р Милена Ангелова, докладчик на Европейския икономически и социален комитет по стратегическия подход на ЕС към Черно море и главен секретар на АИКБ, подчерта, че форумът във Варна е продължение на започнатия в Констанца диалог и представлява своеобразен мост между двата ключови черноморски града. *„Черно море, макар да е граница на Европейския съюз, не получава достатъчно внимание нито политическо, нито технологично от страна на ЕС“*, посочи доц. Ангелова. Тя подчерта, че България и Румъния трябва да бъдат по-активни, като работят не само помежду си, но и с останалите държави от региона. *„Не само Турция, но и Грузия, Молдова и Украйна могат да работят заедно с нас“*, заяви тя, като изведе необходимостта от по-сериозна инфраструктура, повече конкретни проекти и реално съдържание на стратегическия подход.

В дискусиата участваха още Пламен Димитров, президент на КНСБ, Богомил Николов, изпълнителен директор на Българска национална асоциация „Активни потребители“, флотилен адмирал проф. Калин Калинов, ректор на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ - Варна, проф. Мария Гавунели, професор по международно право и заместник-директор на Athens Public International Law Center, Зорница Русинова, председател на Икономическия и социален съвет на България, Елена Калистру, председател на секция ЕСО на ЕИСК, и Руди Де Леу, председател на групата за изготвяне на становището на ЕИСК относно стратегическия подход на ЕС към Черноморския регион.

Становището на ЕИСК на тема: „Стратегическият подход на Европейския съюз към Черноморския регион“ може да видите [тук](#).

✓ АИКБ подкрепя модернизацията на НСИ чрез системите „Мониторстат“ и „Единна входна точка“

Добрин Иванов, изпълнителен директор на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), участва в заседание на Консултативния съвет към председателя на НСИ.

На срещата беше представена обновената Информационна система „Мониторстат“, и проектът за изграждане на Информационна система „Единна входна точка“.

В началото на срещата председателят на НСИ доц. д-р Атанас Атанасов маркира основните функции на Мониторстат и подчерта, че НСИ модернизира информационната система за стратегическо планиране, но основните документи трябва да се създадат от институциите, които ще бъдат отговорни за изпълнението им.

Иванов подчерта, че НСИ и НАП са пионери в електронното управление в България. Радва се, че този проект ще може да бъде осъществен в толкова кратък период.

✓ Адв. Ивелин Желязков, директор „Тристранно сътрудничество“ в АИКБ, участва във вчерашното заседание на Бюджетната комисия в Народното събрание.

Адв. Ивелин Желязков, директор „Тристранно сътрудничество“ в АИКБ, участва във вчерашното заседание на Бюджетната комисия в Народното събрание.

В рамките на заседанието бяха обсъдени предложените в понеделник промени в два ключови закона за българските предприятия – Закона за защита на конкуренцията и Закона за защита на потребителите (ЗЗК и ЗЗП).

Предвижда се приемането на още пет подзаконови акта:

1. Наредба на Министерския съвет за проследимост на веригата на доставки (чл. 28а, ал. 4 от ЗЗК) – в срок до 6 месеца;
2. Наредба на Министерския съвет за методика и показатели за прекомерно високи цени (чл. 21б, ал. 3 от ЗЗК) – до 3 месеца;
3. Наредба на Министерския съвет за допълнителни нелоялни практики (чл. 37б, ал. 4 от ЗЗК) – без упоменат срок;
4. Методика на Министерския съвет за преценка на обосноваването на увеличението на цената (чл. 68н, ал. 8 от ЗЗП) – без упоменат срок;
5. Методика на МИИИ за определяне на справедлива цена на всяка стока по предварителен списък (чл. 233б, ал. 6 от ЗЗП) – без упоменат срок.

В хода на дискусиата адв. Желязков предложи закръгляване и значително повишаване на прага за задължението за ежедневно публикуване на информация за цени (чл. 233б от ЗЗП).

Предложението беше прието от председателя на комисията.

[БТА](#)

✓ АИКБ: Черноморският регион трябва да стане реален приоритет на ЕС

Главният секретар на АИКБ, доц. д-р Милена Ангелова, взе днес участие във форум, посветен на прилагането на становището на Европейския икономически и социален комитет и резолюцията на Икономическия и социален съвет на България относно стратегическия подход на Европейския съюз към Черноморския регион. Събитието се проведе в Икономически университет - Варна и беше част от дискусиата със заинтересованите страни на тема „Европейски и национални перспективи за Черноморската стратегия“. Форумът отправи важни послания не само към българската и румънската администрация, но и към институциите на Европейския съюз. Основният акцент беше поставен върху необходимостта Черноморският басейн да бъде поставен сред приоритетите на Европейския съюз през следващия програмен период, като България и Румъния имат особена отговорност да бъдат активни инициатори на този процес. Необходими са реални проекти, обезпечени с финансови средства, включително в областта на морската сигурност, транспортната и енергийната свързаност, дигиталната инфраструктура, екологичния мониторинг, научните изследвания и устойчивото икономическо развитие.

В откриващото си изказване д-р Меглена Плугчиева, секретар по външна политика на президента на Република България, подчерта, че Черноморският регион вече не може да бъде разглеждан само като географско пространство, а като стратегически кръстопът между Европа и Азия, в който се пресичат сигурност, икономика, енергетика, транспорт, дигитална свързаност, търговия и екология. Тя заяви, че войната в Украйна е показала категорично, че сигурността на Черно море е

неразделна част от сигурността на Европа, а всеки опит за дестабилизация в региона има преки последици за европейската икономика, енергийните доставки, продоволствената сигурност, свободата на корабоплаването и миграцията.

„България подкрепя трите стълба на стратегията - сигурност, стабилност и свързаност“, посочи д-р Плугчиева. В същото време тя изрази критична позиция, че в документа липсват конкретни индикатори, срокове за изпълнение и целеви ресурси за прилагането му. Според нея стратегическият подход трябва да бъде превърнат в реалистична, финансово обезпечена политика, обвързана с ясни времеви хоризонти и конкретни резултати. Д-р Плугчиева акцентира и върху необходимостта от по-активно взаимодействие между България, Румъния, европейските институции и Турция, включително чрез създаването на Black Sea Maritime Security Hub. По думите ѝ центърът следва да работи за повишаване на ситуационната осведоменост, защита на критичната морска инфраструктура, реакция при бедствия, аварии и кризи, както и за укрепване на екологичната сигурност.

Юлиан Попов, бивш министър на околната среда и водите на България, определи стратегическия подход към Черно море като „форма на пробуждане“ - както за Европейския съюз и Европейската комисия, така и за България и Румъния. Той постави въпроса за уязвимостта на черноморската граница на ЕС и за недостатъчното внимание, което регионът е получавал досега от европейските институции. „Стратегическият подход е добре подреден документ, но не е осигурен с ресурси и не е свързан със законови ангажменти“, подчерта Юлиан Попов. Според него именно тази необвързаност поражда основателни критики, но същевременно документът показва, че България и Румъния могат и трябва да се организират по-активно, без да чакат външна инициатива. Той посочи, че двете държави, заедно с други страни от Черноморския регион, следва да започнат сериозен разговор за ролята на Черно море по отношение на сигурността, икономиката, климата и околната среда.

Доц. д-р Милена Ангелова, докладчик на Европейския икономически и социален комитет по стратегическия подход на ЕС към Черно море и главен секретар на АИКБ, подчерта, че форумът във Варна е продължение на започналия в Констанца диалог и представлява своеобразен мост между двата ключови черноморски града. „Черно море, макар да е граница на Европейския съюз, не получава достатъчно внимание нито политическо, нито технологично от страна на ЕС“, посочи доц. Ангелова. Тя подчерта, че България и Румъния трябва да бъдат по-активни, като работят не само помежду си, но и с останалите държави от региона. „Не само Турция, но и Грузия, Молдова и Украйна могат да работят заедно с нас“, заяви тя, като изведе необходимостта от по-сериозна инфраструктура, повече конкретни проекти и реално съдържание на стратегическия подход.

В дискусиата участваха още Пламен Димитров, президент на КНСБ, Богомил Николов, изпълнителен директор на Българска национална асоциация „Активни потребители“, флотилен адмирал проф. Калин Калинов, ректор на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ - Варна, проф. Мария Гавунели, професор по международно право и заместник-директор на Athens Public International Law Center, Зорница Русинова, председател на Икономическия и социален съвет на България, Елена Калистру, председател на секция ЕСО на ЕИСК, и Руди Де Леу, председател на групата за изготвяне на становището на ЕИСК относно стратегическия подход на ЕС към Черноморския регион.

Становището на ЕИСК на тема: „Стратегическият подход на Европейския съюз към Черноморския регион“ може да видите [ТУК](#).

✓ Европа има конкурентните предимства да бъде световен лидер в здравния сектор, каза главният секретар на АИКБ доц. д-р. Милена Ангелова

Европа има конкурентните предимства да бъде световен лидер в здравния сектор, каза **доц. д-р Милена Ангелова, главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)**, член на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) и докладчик на ЕИСК по Европейската стратегия за науките за живота, по време на европейската среща на високо равнище HEALTHXCHANGE 2026 в к.к. Златни пясъци. Форумът е организиран от Европейската СПА асоциация (ESPA), Българския съюз по балнеология и СПА туризъм (BUBSPA) и HTI (Health Tourism Industry) Conference & Expo. Домакини са Министерството на туризма на България и Община Варна, а БТА е основен медиен партньор. Събитието се състои в годината, в която се навършват 20 години от създаването на Българския съюз по балнеология и СПА туризъм.

Темата на изказването на доц. Ангелова беше ролята на науките за живота в превенцията и здравния туризъм.

По думите ѝ дълголетие, застаряващото население и демографската криза поставят нови предизвикателства пред здравния сектор.

Тя подчерта необходимостта от холистичен подход при лечението и превенцията на заболяванията, особено при редките и хроничните болести. „Този холистичен подход трябва да бъде вграден, когато става дума за лечението на заболяванията, особено за редките заболявания, които са дългосрочни“, каза Милена Ангелова.

Ангелова отбеляза, че темата е част от обсъжданията по Европейската стратегия за науките за живота и е свързана с развитието на политики за здравословен начин на живот, дълголетие и устойчиви здравни системи.

Според нея развитието на генетиката, биотехнологиите, фармацевтичната индустрия и научноизследователската инфраструктура трябва да бъде част от общия подход към здравето и дълголетие, заедно със здравния и СПА туризма.

Тя акцентира върху значението на природните ресурси, минералните води и терапевтичните центрове като част от европейската стратегия за превенция и рехабилитация.

По думите ѝ минералните води и природните дадености могат да допринесат както за физическото, така и за менталното здраве.

Тя предложи няколко приоритета за развитие на сектора, сред които включване на СПА терапиите в здравните програми, насърчаване на изследванията в балнеологията, интегриране на дигиталното здраве и телемедицината и развитие на т.нар.

„сребърна икономика“, насочена към здравословното стареене.

„Всичките тези ресурси могат да бъдат включени в стратегията за наука за човека“, каза още Ангелова.

Утро

✓ Стратегическият подход на ЕС към Черно море бе във фокуса на международна конференция във Варна

Стратегическият подход на Европейския съюз към Черно море бе фокус на международна конференция, която се проведе днес във Варна. Домакин на форума бе Икономическият университет в града. В кръглата маса се включиха представители на академичните среди, на бизнеса, държавни институции, неправителствения сектор. Присъстващите се обединиха около становището, че България и Румъния трябва да си партнират активно по тази тема.

Черно море не трябва да остава в периферията на европейската политика, каза Меглена Плугчиева, секретар по външна политика на президента. По думите ѝ страната ни подкрепя трите стълба на стратегията на Европейския съюз за Черноморския регион и настоява за изграждане на Център за морска сигурност, който да защитава критичната морска инфраструктура и да укрепва екологичната сигурност.

България и Румъния, заедно с останалите черноморски държави, имат възможност сами да задвижат сериозен разговор за сигурността, икономиката, климата и околната среда в региона и да се активизират спрямо европейските институции и съседите си, без да чакат Брюксел да поеме инициативата, бе позицията на Юлиан Попов, европейски експерт по климатична и енергийна политика, старши сътрудник в Европейската организация за климата. Той изтъкна, че европейската стратегия за Черноморския регион представлява форма на пробуждане - на ЕС, на ЕК и на черноморските държави членки за значимостта на тази граница на съюза.

Черноморските държави трябва да бъдат по-активни, тъй като регионът не получава заслуженото внимание, нито политическо, нито икономическо, посочи докладчикът на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) относно стратегическия подход на Европейския съюз (ЕС) към Черно море и **главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал (АИКБ) в България доц. д-р Милена Ангелова**. Тя подчерта България, Румъния, Грузия и Украйна трябва да работят активно за развитие на по-сериозна инфраструктура и разработване на повече конкретни проекти, защото ако няма такива стратегическият подход ще остане само на книга.

Сероводородът в Черно море следва да се разглежда не като заплаха, а като уникална възможност и нов енергиен източник, като богатство, което регионът все още не е оползотворил, заяви заместник-председателят на Икономическия и социален съвет (ИСС) на България и президент на КНСБ Пламен Димитров по време на конференцията. По думите му България има конкретни и обосновани претенции в рамките на европейската стратегия за региона. Димитров настоя предвиденият хъб за морска сигурност да бъде ситуиран именно в България, във Военноморското висше училище "Никола Й. Вапцаров", което разполага с необходимия капацитет и експертиза.

Върху свързаността като основен фактор за развитие на Черноморския регион акцентира проф. Мария Гавунели, професор по международно право и заместник-директор на Атинския център за публично международно право - Атина PIL, Национален и Каподистрийски университет в Атина. Тя посочи, че във всички видове политики, които изпълняваме и надграждаме, нещата няма как да се случат, ако я няма основата, която е инфраструктурата. По думите ѝ свързаността е и

елемент от отбраната на Черноморския регион, тъй като тази зона е източният фланг на НАТО и граница на Европейския съюз.

Синята икономика и иновациите са бъдещето на Черноморския регион, той разполага с реален потенциал за развитие, включително оползотворяването на сероводорода като нов енергиен източник, но тези възможности остават неизползвани без целево финансиране и истинска европейска видимост, коментира заместник-председателят на Икономическия и социален съвет и изпълнителен директор на Българска асоциация на активните потребители Богомил Николов. Той изтъкна невидимостта на реалните разходи, които войната в Украйна налага върху черноморските държави. По думите му България понася тежестта на енергийната солидарност тихо и без публичен дебат.

Сигурността е дългосрочен процес и за осигуряването ѝ е нужен всеобхватен подход, каза зам.-командирът на Военноморските сили флотилен адмирал Ваньо Мусински. Според него дори изведнъж войната в Украйна да свърши, пак няма да сме толкова сигурни, тъй като конфликти и катаклизми винаги ще има. По думите на Мусински истинската задача пред институциите всъщност е минимизиране на риска при евентуално възникване на проблеми. Черноморският регион трябва да намери място в бъдещата многогодишна финансова рамка на Европейския съюз, подчерта заместник-председателят на секция REX на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) Йонут Сибиан. Според него трябва да бъдат осигурени източници на финансиране за региона, като може да се търси допълването им от различните инструменти на ЕС. Черноморските държави гледат твърде често към Брюксел, но имат и възможности за пряко партньорство на правителствено ниво, по райони и общини и в неправителствения сектор за решаване на проблемите, посочи Сибиан.

Нужна е европейска стратегия за развитие на Черноморския регион, каза Руди Де Льов, председател на редакционната група по становището на Европейския икономически и социален комитет. Той подчерта, че амбицията никога не е достатъчна, нужни са действия, за да се превърне Черноморският регион в център на сигурността и просперитета. Според Льов е нужно да бъдат създавани работни групи по всеки от трите стълба, планирани в стратегическия подход на ЕС към Черноморския регион. По думите му е задължително да се дефинират конкретни срокове и да има реален план за действие, за да се търсят и варианти за финансиране.

Необходимо е да се работи за финансовото обезпечаване на развитието на Черноморския регион, обобщи председателят на Икономическия и социален съвет (ИСС) на България Зорница Русинова. Тя припомни, че през миналата година ИСС е приел резолюция за стратегическия подход към Черно море, а наскоро е излязъл и с обща резолюция по многогодишната финансова рамка на Европейския съюз. По думите ѝ двете теми са тясно свързани и ще продължат да бъдат сред акцентите в работата на съвета, тъй като предложенията за бъдещата финансова рамка на ЕС могат да претърпят сериозни промени в хода на дебатите в европейските институции. Според Русинова активност по теми теми трябва да проявяват и управляващите.

Nrd24.bg

✓ Стратегическият подход на ЕС към Черно море бе във фокуса на международна конференция във Варна

Стратегическият подход на Европейския съюз към Черно море бе фокус на международна конференция, която се проведе днес във Варна. Домакин на форума бе Икономическият университет в града. В кръглата маса се включиха представители на академичните среди, на бизнеса, държавни институции, неправителствения сектор. Присъстващите се обединиха около становището, че България и Румъния трябва да си партнират активно по тази тема.

Черно море не трябва да остава в периферията на европейската политика, каза Меглена Плугчиева, секретар по външна политика на президента. По думите ѝ страната ни подкрепя трите стълба на стратегията на Европейския съюз за Черноморския регион и настоява за изграждане на Център за морска сигурност, който да защитава критичната морска инфраструктура и да укрепва екологичната сигурност.

България и Румъния, заедно с останалите черноморски държави, имат възможност сами да задвижат сериозен разговор за сигурността, икономиката, климата и околната среда в региона и да се активизират спрямо европейските институции и съседите си, без да чакат Брюксел да поеме инициативата, бе позицията на Юлиан Попов, европейски експерт по климатична и енергийна политика, старши сътрудник в Европейската организация за климата. Той изтъкна, че европейската стратегия за Черноморския регион представлява форма на пробуждане - на ЕС, на ЕК и на черноморските държави членки за значимостта на тази граница на съюза.

Черноморските държави трябва да бъдат по-активни, тъй като регионът не получава заслуженото внимание, нито политическо, нито икономическо, посочи докладчикът на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) относно стратегическия подход на Европейския съюз (ЕС) към Черно море и **главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал (АИКБ) в България доц. д-р Милена Ангелова**. Тя подчерта България, Румъния, Грузия и Украйна трябва да работят активно за развитие на по-сериозна инфраструктура и разработване на повече конкретни проекти, защото ако няма такива стратегическият подход ще остане само на книга.

Сероводородът в Черно море следва да се разглежда не като заплаха, а като уникална възможност и нов енергиен източник, като богатство, което регионът все още не е оползотворил, заяви заместник-председателят на Икономическия и социален съвет (ИСС) на България и президент на КНСБ Пламен Димитров по време на конференцията. По думите му България има конкретни и обосновани претенции в рамките на европейската стратегия за региона. Димитров настоя предвиденият хъб за морска сигурност да бъде ситуиран именно в България, във Военноморското висше училище "Никола Й. Вапцаров", което разполага с необходимия капацитет и експертиза.

Върху свързаността като основен фактор за развитие на Черноморския регион акцентира проф. Мария Гавунели, професор по международно право и заместник-директор на Атинския център за публично международно право - Атина PIL, Национален и Каподистрийски университет в Атина. Тя посочи, че във всички видове политики, които изпълняваме и надграждаме, нещата няма как да се случат, ако я няма основата, която е инфраструктурата. По думите ѝ свързаността е и елемент от отбраната на Черноморския регион, тъй като тази зона е източният фланг на НАТО и граница на Европейския съюз.

Синята икономика и иновациите са бъдещето на Черноморския регион, той разполага с реален потенциал за развитие, включително оползотворяването на сероводорода като нов енергиен източник, но тези възможности остават неизползвани без целево финансиране и истинска европейска видимост, коментира заместник-председателят на Икономическия и социален съвет и изпълнителен директор на Българска асоциация на активните потребители Богомил Николов. Той изтъкна невидимостта на реалните разходи, които войната в Украйна налага върху черноморските държави. По думите му България понася тежестта на енергийната солидарност тихо и без публичен дебат.

Сигурността е дългосрочен процес и за осигуряването ѝ е нужен всеобхватен подход, каза зам.-командирът на Военноморските сили флотилен адмирал Ваньо Мусински. Според него дори изведнъж войната в Украйна да свърши, пак няма да сме толкова сигурни, тъй като конфликти и катаклизми винаги ще има. По думите на Мусински истинската задача пред институциите всъщност е минимизиране на риска при евентуално възникване на проблеми. Черноморският регион трябва да намери място в бъдещата многогодишна финансова рамка на Европейския съюз, подчерта заместник-председателят на секция REX на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) Йонут Сибиан. Според него трябва да бъдат осигурени източници на финансиране за региона, като може да се търси допълването им от различните инструменти на ЕС. Черноморските държави гледат твърде често към Брюксел, но имат и възможности за пряко партньорство на правителствено ниво, по райони и общини и в неправителствения сектор за решаване на проблемите, посочи Сибиан.

Нужна е европейска стратегия за развитие на Черноморския регион, каза Руди Де Льов, председател на редакционната група по становището на Европейския икономически и социален комитет. Той подчерта, че амбицията никога не е достатъчна, нужни са действия, за да се превърне Черноморският регион в център на сигурността и просперитета. Според Льов е нужно да бъдат създавани работни групи по всеки от трите стълба, планирани в стратегическия подход на ЕС към Черноморския регион. По думите му е задължително да се дефинират конкретни срокове и да има реален план за действие, за да се търсят и варианти за финансиране.

Необходимо е да се работи за финансовото обезпечаване на развитието на Черноморския регион, обобщил председателят на Икономическия и социален съвет (ИСС) на България Зорница Русинова. Тя припомни, че през миналата година ИСС е приел резолюция за стратегическия подход към Черно море, а наскоро е излязъл и с обща резолюция по многогодишната финансова рамка на Европейския съюз. По думите ѝ двете теми са тясно свързани и ще продължат да бъдат сред акцентите в работата на съвета, тъй като предложенията за бъдещата финансова рамка на ЕС могат да претърпят сериозни промени в хода на дебатите в европейските институции. Според Русинова активност по теми теми трябва да проявяват и управляващите.

НСИ

✓ Информационна система „Мониторстат“ и проект за изграждане на Информационна система „Единна входна точка“ бяха представени пред представители на работодателските организации

Обновената Информационна система „Мониторстат“ и проекта за изграждане на Информационна система „Единна входна точка“ бяха представени на заседание на Консултативния съвет към председателя на НСИ с участието на представители на Национално представителните работодателски организации.

В началото на срещата председателят на НСИ доц. д-р Атанас Атанасов маркира основните функции на Мониторстат и подчерта, че НСИ модернизира информационната система за стратегическо планиране, но основните документи трябва да се създадат от институциите, които ще бъдат отговорни за изпълнението им. „Ние сме готови с всички функционалности на системата, сега очакваме институциите да създадат своите стратегически документи по предоставената методология, а наборите от данни ще бъдат актуализирани от НСИ“, допълни той.

Антоанета Илкова, директор на дирекция "Многосекторна статистика, методология и регистри" направи подробна презентация на Мониторстат и обясни, че очакванията са администрацията да използва пълноценно системата, като за целта всяка институция трябва да въведе информацията от стратегиите за които тя отговаря в системата.

Голям интерес сред членовете на Работодателския съвет предизвика представянето на изграждането на Информационна система „Единна входна точка“.

Работодателите заявиха, че присъединяването на Агенцията по вписвания към тази информационна система се очаква повече от 15 години. **Добрин Иванов, изпълнителен директор на АИКБ** подчерта, че НСИ и НАП са пионери в електронното управление в България и е радостен, че този проект ще може да бъде осъществен в толкова кратък период.

Председателят на НСИ и заместник-председателят Диана Янчева апелираха информацията за въвеждането на Единната входна точка да достигне до бизнеса в страната, за което работодателите се съгласиха с удоволствие и обещаха да канят експерти от НСИ на свои национални и регионални срещи, където да бъде разяснявано използването на системата.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Депутатите гласуват мерките срещу високите цени на първо четене

Очаква се днес депутатите да гласуват на първо четене в зала мерките на управляващите срещу високите цени и спекулата. Вчера предложенията бяха приети след 4 часа дебати в бюджетната комисия. Така на първо четене бяха одобрени промени в Законите за защита на конкуренцията и на потребителите. Измененията предвиждат въвеждане на понятието "съвместно господстващо положение", дефиниране на прекомерно висока цена, увеличаване на броя на нелоялните търговски практики, а също така създаване на централен регистър за проследимост на доставките.

От „Прогресивна България“ предлагат също по-висок размер на глобите от КЗП и да се удължи Закона за еврото с 1 година. Предложенията бяха подкрепени от регулаторите и част от опозицията. А синдикатите и бизнесът настояват мерките да бъдат обсъдени от тристранния съвет.

✓ Първо редовно заседание на кабинета "Радев": Правителството назначава нови областни управители

Правителството се събира на първо редовно заседание в МС. Предвидено е да бъдат направени кадрови промени, като областните управители ще бъдат освободени, а на тяхно място - назначени нови.

Очаква се да стане ясно и кой от вицепремиерите ще председателства НСТС и кои ще са представителите на държавата в консултативния орган при диалога с бизнес и синдикати. В дневния ред е заложена и точка за освобождаване на заместник-председател на ДАНС.

Кабинетът ще промени устройствения правилник за работата на МС и неговата администрация, за да се отразят актуалната структура на правителството, броят вицепремиери, министри и министерства.

БНР

✓ Европа ще бъде втория регион в света по разходи за бизнес пътувания през 2026 г.

Според нова прогноза, Азиатско-тихоокеанският регион ще бъде най-големият пазар за бизнес пътувания в света през 2026 г., като се очаква скокът да се дължи на разширяващата се производствена и търговска активност в региона, съобщава Блумбърг, цитирайки данни на Global Business Travel Association Inc (GBTA).

Разходите за корпоративни пътувания от региона се очаква да достигнат 701 млрд. долара тази година, което е малко над 40% от световните разходи, според търговската група GBTA. Това представлява увеличение от 10,9% на годишна база, водено главно от Япония, Корея и Индия.

Очаква се Европа да бъде втората по големина, следвана от Северна Америка, сочат още прогнозите на GBTA.

"Производството е най-големият сектор за бизнес пътувания", каза Сюзан Нойфанг, главен изпълнителен директор на GBTA. Търговията - независимо дали с нови, стари или отново припознати партньори - "е един от ключовите двигатели за доверие в нашия сектор", посочи тя.

Данните подчертават променящия се глобален търговски пейзаж, включително усилията на страни като Китай за диверсифициране на търговските отношения на фона на нарастващите разходи и инфлация. Въпреки този импулс, общите обеми на пътуванията все още не са се възстановили до нивата преди коронавирусната пандемия, отбелязва Блумбърг.

Вътрешният пазар на бизнес пътувания в Китай остава силен, докато пътуванията между Китай и САЩ също остават стабилни, водени от продължаващото търсене от американските потребители на стоки, произведени в Китай, каза Нойфанг. Тя добави, че се очаква нарастващият сектор на зелените технологии в Китай да стимулира допълнително търсене на пътувания, тъй като страната поддържа ценово предимство пред много конкуренти.

Въпреки това, нарастващите разходи за пътувания и променящите се съображения за риск и безопасност оказват натиск върху настроението. Геополитическата нестабилност се превърна в най-значимия външен фактор, оформящ решенията за бизнес пътувания за 2026 г., като пътуващите показват намалено доверие, а компаниите са изправени пред по-голяма оперативна сложност, според GBTA.

В Близкия изток ежедневието и полетите в хъбове като Дубай и Катар до голяма степен са се стабилизирани. И все пак, корпоративните политики, избягващи риска, продължават да ограничават пътуванията на служителите, тъй като възстановяването на доверието отнема време, каза Нойфанг. Застрахователните полици, които обикновено изключват покритие, свързано с война, остават пречка за транспортния сектор в региона.

"Когато хората пътуват, се разбираме по-добре. Така че трябва да правим някои от тези пътувания по необходимост", посочи тя

✓ Подобрение на икономическите нагласи в Германия и цялата еврозона през май

Икономическите нагласи на анализатори и инвеститори за Германия и за цялата еврозона през следващите шест месеца се подобриха през май изненадващо силно, парирайки част от срива през април, който беше в резултат на войната на САЩ и Израел срещу Иран и последвалата енергийна криза и ръст на енергийните цени. Това показват резултатите от последното проучване на центъра за европейски икономически изследвания ZEW.

Индексът на базирания в Мюнхен изследователски институт ZEW, измерващ бъдещите икономически очаквания в Германия за следващите шест месеца, се повиши през май до -10,2 пункта от априлското над тригодишно дъно на ниво от -17,2 пункта, докато очакванията на пазарите бяха за по-нататъшно влошаване към -19,8 пункта.

Оценката на текущата икономическа ситуация обаче се влошава леко, като съответният индикатор за Германия спада през май с 4,1 пункта до -77,8 пункта.

"Очакванията се подобряват, но остават в отрицателна територия. Експертите на финансовите пазари се надяват, че войната с Иран ще приключи скоро. Въпреки това слабото промишлено производство, покачващите се цени на енергията и инфлация надвишаваща целевото ниво от 2%, продължават да оказват натиск върху германската икономика. Има предпазлива надежда за потенциално възстановяване през втората половина на 2026 г., при условие че конфликтът в

Близкия изток отшуми и мерките за икономически стимули на правителството дадат ефект", коментира резултатите от проучването президентът на ZEW професор Ахим Вамбах

Промените в балансите на различните индустрии представят разнопосочна картина. Индикаторът за автомобилния сектор се влошава значително до -57,2 пункта (спад с 13 пункта спрямо април). Машиностроенето също се влошава до -32,1 пункта (понижение с 9,2% спрямо април). Отчита се и промяна в баланса на частното търсене, като индикаторът спад през май с 8,2 пункта до -41,6 пункта.

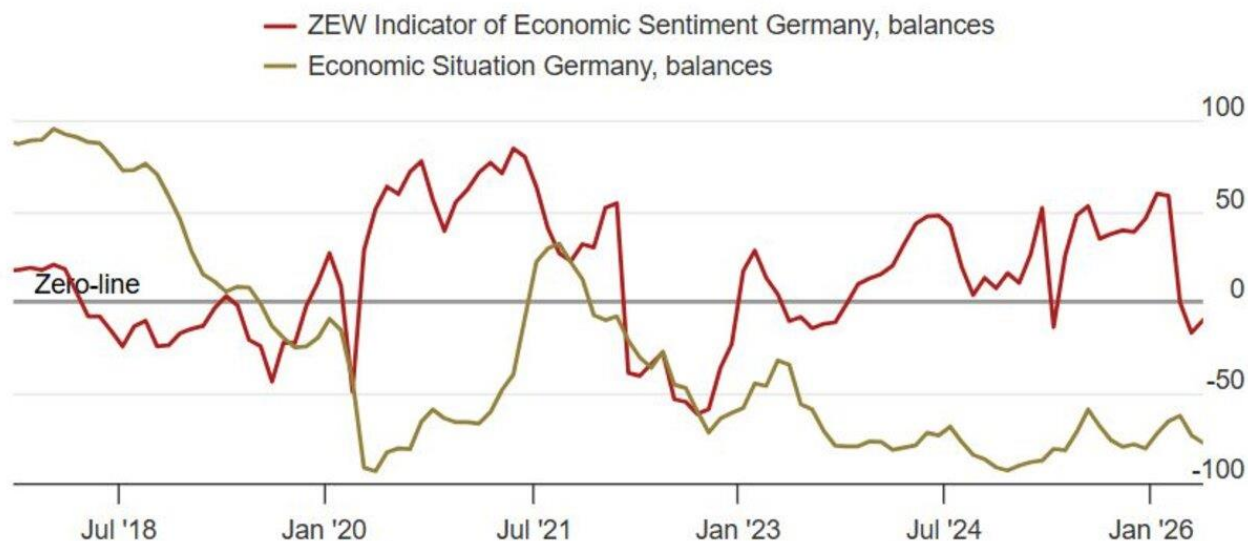
Няколко индустрии обаче показват подобрения през май. Перспективите се подобряват по-специално в индустрията на информационните технологии, като съответният индикатор се покачва с 12,1 пункта до +56,6 пункта. Секторът на производството на метали и строителната индустрия също отбелязват подобрение.

Подобно на Германия, икономическите очакванията за еврозоната през следващите 6 месец също отбелязаха подобрение, нараствайки с 11,3 пункта до -9,1 пункта. Оценката за настоящата икономическата ситуация се подобрява по-слабо, нараствайки с 1,6 пункта до -41,4 пункта.

Индикаторът за икономически настроения на ZEW е влиятелно месечно проучване, което измерва икономическите очаквания на финансовите експерти в Германия. Той се счита за "водещ индикатор", което означава, че се използва за оценка на бъдещото състояние на германската икономика в рамките на следващите 6 месеца.

За разлика от индекса за бизнес климата на Ifo (който анкетира мениджъри на компании), ZEW анкетира до 350 институционални инвеститори и финансови анализатори (от банки, застрахователни компании и финансови отдели). Експертите са питани дали очакват икономическата ситуация да се подобри, да остане същата или да се влоши през следващите шест месеца.

Това е "дифузионен индекс". Изчислява се чрез изваждане на процента на песимистичните отговори от процента на оптимистичните отговори. Ако индексът е над нулата, това показва, че мнозинството експерти са оптимистично настроени за бъдещия растеж. Ако е под нулата, това сигнализира за преобладаващ песимизъм.

[Investor.bg](https://investor.bg)

✓ България има по-голям интерес от конкурентна Европа, отколкото от нови европейски данъци

Минимум 300 големи компании в България могат да бъдат засегнати от новото предложение за европейско корпоративно облагане (CORE), а страната ни е сред държавите, които биха понесли най-силен негативен ефект от споделянето на приходите от облагането на тютюневите изделия на ниво Европейски съюз. Това са оценките на Института за пазарна икономика (ИПИ), базирани на съвместния доклад в рамките на мрежата EPICENTER - Алтернативен бюджет за ЕС: Как да изградим по-добра многогодишна финансова рамка около единния пазар.

Според авторите дебатът за бюджета на ЕС вече не е просто технически спор за разходи и приходи, а фундаментален политически въпрос за бъдещето на европейската интеграция. Вместо постепенно изграждане на постоянен фискален капацитет на ниво ЕС чрез нови „собствени ресурси“ и европейски данъци, докладът защитава модел, основан на простота, прозрачност, фискална неутралност и ясни граници пред централизацията.

Нови данъци заместват стари налози

Предложението на Европейската комисия предвижда бюджет от около 1,76 трлн. евро, както и нови източници на приходи, свързани с корпоративно облагане, въглеродни емисии, тютюневи изделия и екологични механизми. Европейският парламент настоява за бюджет от 2 трлн. евро и открито подкрепя т.нар. basket approach, според който при отпадане на една идея за нов приход тя трябва да бъде заменена с друга, в т.ч. влизат данъци върху цифрови услуги, облагане на онлайн хазарта, разширяване на СВВАМ (/Механизъм за корекция на въглеродните емисии на границите) или облагане на криптоактиви.

Трудното финансиране на ЕС

Според доклада това показва по-дълбока институционална тенденция към изграждане на постоянни собствени приходи на европейско ниво, която постепенно отдалечава бюджета на ЕС от неговата фундаментална роля – подкрепа за функционирането на единния пазар и финансиране на ограничен набор от общоевропейски политики.

„Не всяко европейско предизвикателство изисква повече централизация и нови данъци. ЕС може да изпълнява основните си функции – в т.ч. не само развитието на единния пазар, но и политиката по сигурността и подкрепата за Украйна – без постоянно разширяване на бюджета и без изграждане на нови европейски данъчни механизми“, посочва Петър Ганев, старши изследовател от ИПИ.

Алтернативният бюджет на EPICENTER ограничава разходите до около 1% от брутния национален доход на ЕС – приблизително 1,54 трлн. евро за седемгодишния период. Това е с около 220 млрд. евро под предложението на Европейската комисия и близо 400 млрд. евро под позицията на Европейския парламент.

Специално внимание към кохезионната политика

Новите предложения за приходи на ниво ЕС, включително корпоративният ресурс CORE, приходите от тютюнево облагане (TEDOR) и екологичните механизми, според авторите биха довели до значително разширяване на фискалната тежест и по-голяма централизация на приходите в ЕС. Докладът предлага оптимизиране на кохезионната политика и ограничаване на директните плащания по Общата селскостопанска политика, както и по-силен фокус върху политики с реална европейска добавена стойност.

Според авторите бюджетът на Евросъюза трябва да бъде по-фокусиран върху конкурентоспособността, единния пазар, иновациите, отбраната и трансграничната инфраструктура, а не върху изграждането на нови постоянни механизми за преразпределение и данъчно облагане.

От ИПИ напомнят, че България традиционно е в позиция на нетен бенефициент на средства от бюджета на ЕС. Това обаче не означава, че страната трябва сякаш да приема всяко едно предложение за нови фискални инструменти на ниво ЕС, особено когато трезвия анализ показва, че тези идеи ще бъдат за сметка на националния бюджет и компаниите в страната. Дългосрочният интерес на България в рамките на ЕС е свързан не просто с размера на европейските трансфери, а със силен единен пазар и политики за конкурентоспособност, инвестиции и икономически растеж.

„България има много по-голям интерес от конкурентна и икономически динамична Европа, отколкото от постоянно разширяваща се система за централизиране на приходи и разходи“, посочва главният икономист на ИПИ Лъчезар Богданов.

✓ Европа трябва да започне да се държи повече като Китай, за да оцелее в хаоса

САЩ и Израел може и да започнаха войната в Иран, но – освен самите воюващи страни, Китай и Европа са тези, които ще загубят най-много от нея. И все пак, докато европейските лидери гледат като сърна срещу фаровете на кола как цените на енергията се покачват до небесата, Китай реагира на кризата със забележително спокойствие. Поразително е колко самоуверен е Пекин преди срещата на върха между американския президент Доналд Тръмп и китайския президент Си Дзинпин тази седмица.

Китай е по-добре подготвен за това, което наричам епоха на „разпад на реда“, пише Мартин Ленард, директор на European Council on Foreign Relations, за британския в. Guardian. Това не е същото като безредие, където правилата съществуват, но се нарушават. Разпадът на реда е свят, в който самите правила просто са престанали да имат значение.

Докато европейските правителства са обсебени от запазването на реда, Китай разработва стратегия как да оцелее в хаоса. Китай предвиди този момент преди десетилетие и половина, когато европейците прехвърлиха сигурността си на НАТО, търговските си правила на Световната търговска организация (СТО) и енергийните си доставки на Русия и страните от Персийския залив. В същото време Пекин тихомълком трупа петрол, храни и полупроводници в огромен мащаб, като завладя световния пазар на редкоземни елементи, критични минерали и технологии на бъдещето.

Всички страни сега са хипнотизирани от театралността на САЩ, но още по-голям дългосрочен риск е Китай да успее да изяде обяда на Европа, да отслаби нейната отбрана, да деиндустриализира градовете ѝ и да я отвори за принуда и изнудване, посочва Ленард.

Мащабът на излагане на Европа на китайското господство е потресаващ, а индустриалният свръхкапацитет на Китай и хищническите валутни курсове правят отворените пазари на Европа основна цел за китайския износ.

Да вземем пример с индустриите на бъдещето. Недостигът на изкопаеми горива, причинен от войната в Иран, кара много европейци да гледат с подновен интерес към прехода си към чиста енергия. Ключовите елементи на този преход, от батерии, електрически превозни средства, слънчеви панели и – ако скоро не се предприемат действия, вериги на доставка на вятърна енергия, са доминирани от китайски фирми.

Нещо повече, тъй като Европа започва мащабно превъоръжаване пред лицето на ескалиращата руска заплаха, тя се оказва зависима от най-големия търговски партньор на Москва за технологиите, от които се нуждае, за да постигне целите си в отбраната.

Около 80% от световната верига на доставки на дронове е свързана с Китай. Общо 97% от магнезия, потребяван от ЕС и ключов компонент в изстребителите, танковете и някои боеприпаси, се доставя от Китай.

Пекин показва, че е едновременно готов и способен да използва тези тесни точки, когато смята, че е политически целесъобразно, както Тръмп научи по трудния начин, когато беше принуден да се откаже от митата си през октомври 2025 г.

Някои европейски лидери се опасяват, че заемането на по-твърда позиция срещу Пекин би означавало да пропуснат изобилие от китайски инвестиции. Огромните трансфери на технологии и инвестиции, които Пекин предлага под носа на напускащия унгарски премиер Виктор Орбан и испанския премиер Педро Санчес, все още не са се материализирали. Вероятно и никога няма да се осъществят, освен ако ЕС не въведе мита, които да стимулират китайските компании да строят в Европа, вместо да изнасят стоки от Китай.

Половинчатите мита, които ЕС въведе в автомобилния сектор, доведоха до откриването на няколко завода на BYD, но тези мерки са твърде несъществени, за да променят реално сметката на китайските фирми. Вместо фабрики, построени от Китай в Източна Европа, с работни места за хиляди хора, по-вероятно е Европа да стане свидетел на бърза деиндустриализация, тъй като по-евтини (и често по-добри) китайски продукти заливат европейските пазари. Страховете, че Баден-Вюртемберг, дом на Mercedes и Porsche, ще се превърне в немския Детройт, не са кой знае колко преувеличени.

За да избегне бъдеще, в което е по-бедна и по-малко способна да се защити, Европа трябва да развие дейност в свят без ред. Това ще означава да се държи повече като Китай – и може би да даде на Пекин доза от собственото му лекарство.

Вместо да разчита на външни правила, за да се защити, или да мисли, че може да управлява света, Китай избирателно огради огромния си вътрешен пазар от чуждестранни компании. В същото време той предвиди накъде отива светът и се позиционира така, че да се възползва.

Сега Европа трябва да направи същото – прозорецът, преди производителите ѝ да загубят окончателно от Китай, бързо се затваря. Европейците трябва да спрат капитала си да отива в САЩ и да го използват за мащабни инвестиции в зелени технологии, изкуствен интелект и отбрана. Те трябва да изградят запаси от стратегически критични минерали, за да направят европейската отбранителна промишленост по-устойчива на кризи. Държавите трябва да поемат ясни политически ангажименти да купуват произведени в Европа батерии и да изключат китайските вятърни турбини от своята инфраструктура.

Намаляването на риска не е достатъчно. Европейците трябва да осъзнаят, че могат сами да дърпат лостовете. Първо, съществува известната като „търговска базака“ на ЕС, или инструмент за борба с принудата, който правителствата не искаха да използват доскоро. Инерцията може би най-накрая се движи в правилната посока. Клеманс Бон, върховен комисар на Франция по стратегията и планирането, наскоро заяви, че 30% всеобхватни мита върху китайските стоки трябва да бъдат на масата (числото е значително над официалната позиция на френското правителство).

Законът за цифровите пазари и Законът за цифровите услуги на ЕС, известни най-вече като източник на раздразнение за Марк Зукърбърг и Илон Мъск, биха могли да бъдат използвани и за ограничаване на операциите на компанията майка на TikTok – ByteDance, Tencent и Alibaba в Европа.

Съществуват и още по-агресивни варианти: малцина осъзнават, че Европа би могла да приземи повече от половината от всички китайски търговски самолети, като задържи актуализации на софтуера за китайския флот от Airbus.

Този набор от инструменти би могъл да постави Европа и Китай на по-равнопоставена основа, но ползите от него далеч надхвърлят отношенията между ЕС и Китай. Това би подготвило Европа да се противопостави на Тръмп, ако той направи още един ход по отношение на Гренландия, затегне подкрепата за Украйна или заплаши да прекъсне достъпа на Европа до американски технологии.

След като европейските правителства започнат да се опитват да оцелеят в хаоса, вместо да запазят реда, те ще бъдат по-способни да издържат на целия набор от заплахи, които възникват в нашата епоха на безредност, заключава Ленард.

Мениджър

✓ Новата икономика: В кои столици на ЕС наемите са по-високи от минималните заплати?

Сметките за жилища и комунални услуги са най-голямата категория разходи за европейските домакинства. Според последните данни на Евростат, 23,6% от разходите на домакинствата в ЕС отиват за жилище, вода, електричество, газ и други горива. Наемите представляват особено голям дял в големите градове.

По-важното е, че наемът е значителна тежест за лицата с минимална заплата, надвишавайки месечните им доходи в много европейски столици.

И така, в кои столици наемът надвишава нивата на brutната минимална заплата? И каква част от минималната заплата отива за наем в европейските столици?

Според анализ на Европейската конфедерация на профсъюзите (ETUC), базиран на данни от ЕС, средната цена за наем на апартамент с две спални в столиците в повечето страни от ЕС надвишава brutната минимална заплата.

Само в пет страни от ЕС месечният наем пада под минималната заплата. Тъй като обаче данните както на Евростат, така и на ETUC се основават на brutни минимални заплати, действителната тежест върху работниците вероятно е дори по-висока, когато се вземат предвид нетните заплати, пише Europe news.

Прага и Лисабон са най-силно засегнати от разходите за наем

Лицата, получаващи минимална заплата в чешката столица, страдат най-много. В **Прага** средният наем е 1710 евро, докато минималната заплата в страната е 924 евро. Това означава, че е необходима сума, еквивалентна на 185% от минималната заплата, за да си позволите апартамент с две спални.

Лисабон е на второ място със 168%. В Португалия месечната еквивалентна brutна минимална заплата (плащана в продължение на 14 месеца годишно) е 1073 евро, докато средният наем в столицата е 1710 евро.

Делът на brutната минимална заплата, изисквана за наем, също надвишава 150% в Будапеща (159%), Братислава (158%), София (154%), Атина (153%) и Рига (151%). Това означава, че лицата, получаващи минимална заплата, ще трябва да харчат цялата си заплата за наем и все пак ще се нуждаят от повече от половин заплата допълнително, за да покрият разходите си.

Оказва се, че дори brutната минимална работна заплата не е достатъчна, за да покрие наема, във Валета (143%), Париж (138%), Талин (131%), Мадрид (125%), Букурещ (122%), Варшава (117%), Дъблин (113%), Люблян а (105%) и Вилнюс (105%).

Например в Париж средният наем за апартамент с две спални е 2523 евро, докато минималната работна заплата във Франция е 1823 евро. В Мадрид тя е 1721 евро спрямо 1381 евро.

Брюксел и Берлин са най-добрите столици за лицата с минимална работна заплата

За разлика от това, Брюксел се очертава като най-добрата столица в ЕС за лицата с минимална работна заплата, за да си позволят наем. Brutните минимални заплати покриват 70% от разходите за наем там. В Брюксел средният наем за апартамент с две спални е 1476 евро, докато минималната работна заплата е 2112 евро.

Берлин е вторият най-добър със 76%. Делът на изискваната brutна минимална работна заплата Процентът на наемите е 85% в Никозия, 87% в Люксембург и 96% в Хага.

„Високите разходи за жилища и ниските заплати тласкат хората към бедност, а икономиката към рецесия. Разминаването между наем и заплащане е напълно неустойчиво. Когато добавите нарастващите цени на енергията и храните, работещите хора са принудени да вземат заеми за стоки от първа необходимост и на практика нямат разполагаем доход, което прави спестяването за подмяна на основни домакински уреди или посещение при зъболекар невъзможно“, каза генералният секретар на ETUC Естер Линч.

Наемът е по-достъпен на национално ниво, отколкото в столиците

В сравнение със столиците, средните стойности за страните рисуват по-добра картина. В много страни брутната минимална работна заплата е достатъчна, за да си позволи наем. Въпреки това, наемът все още заема значително по-висок дял от средните 23,6% от разходите на домакинствата за жилище и комунални услуги в ЕС.

Сред подгрупа от 16 страни от ЕС, анализирани в това сравнение на ETUC, делът на брутната минимална работна заплата, необходима за покриване на наема, варира от 33% в Полша до 61% в Малта.

В Полша брутната минимална работна заплата е 1139 евро, докато средният наем е 376 евро. Франция също се представя по-добре - 1823 евро спрямо 695 евро. Гърция също може да бъде добър вариант за работници с минимална работна заплата извън Атина - 1027 евро спрямо 408 евро.

В Испания минималната заплата е 1381 евро, докато средният наем е 660 евро.

Препоръки на ETUC

ETUC призовава за няколко политики, включително.

Всички държави-членки на ЕС да приложат изцяло директивата за минималната работна заплата, включително стабилни планове за действие за реално насърчаване на колективното договаряне, което ще гарантира, че повече работници получават справедливо заплащане.

Правителствата да вземат предвид разходите за жилище, когато установяват дали минималните ставки на работната заплата са адекватни.

Увеличени публични инвестиции в социални жилища, включително чрез инвестиционни инструменти на ЕС и преразглеждане на правилата за държавна помощ.

Минималните заплати през 2026 г. варират значително в цяла Европа, както в номинално изражение, така и по покупателна способност. Около 13 милиона работници в 21 държави от ЕС получават минималната работна заплата или по-малко, според Евростат. Делът е значително по-висок в няколко държави.

✓ Обрат в играта: Големи петролни компании разузават Аляска като новия нефтен Клондайк

Най-големите петролни компании в света се завръщат към проучвания в арктическият част на Аляска, за да се възползват от плановете за нови сондажи и очаквания за големи нефтени залежи, съобщава Financial Times, позовавайки се на данни от анализатори на компания Wood Mackenzie.

Вестникът отбелязва, че ExxonMobil, Shell и Repsol са сред компаниите, които са подали оферти за рекордните 163 милиона долара за арнда на участъци в Националния нефтен резерв на Аляска. Геоложката служба на САЩ изчислява, че регионът може да съдържа до 8,8 милиарда барела петрол. ConocoPhillips и австралийската Santos също са подали оферти за разработване на повече от 1 милион акра в отдалечения, но богат на петрол Северен склон на Аляска.

Завръщането на Exxon и Shell към проучванията в Аляска след близо десетгодишна пауза е резултат от облекчени екологични ограничения и разширено лицензиране, отбелязва Financial Times. Според Wood Mackenzie инвестициите на петролните компании в щата ще се повишат до десетгодишен връх през 2025 г., достигайки 5 милиарда долара от 4,1 милиарда долара предходната година.

„Аляска е фантастична възможност. Обръщането на тенденцията на намаляване на производството на петрол в Аляска ще помогне за увеличаване на доставките на петрол за Тихоокеанския регион в решаващ момент“, каза Франсиско Хеа, ръководител на отдела за проучване и производство в Repsol.

В същото време, според Financial Times, завръщането на Shell и ExxonMobil към проучванията в Аляска е изненада за индустрията - през 2015 г. Shell прекрати дейността си след неуспешна кампания за 7 милиарда долара и години на натиск от страна на природозащитници. Главният изпълнителен директор на Shell Уаел Саван заяви, че фокусът сега е върху „съвсем различна част от Аляска“ – производство в „добре проучени басейни“ на сушата, а не върху сложни офшорни проекти, „където сме имали проблеми и преди“.

Интересът на големите петролни компании беше подхранван и от големите открития на независимия изследовател Бил Армстронг в Аляска и стартирането на нови проекти в района от ConocoPhillips и алианса Santos/Repsol. Армстронг заяви, че процентът на успех на проучванията на Северния склон достига 94% и че самата Аляска е „най-обещаващата инвестиция в света“, способна да „настигне и надмине Гвиана по резерви“, съобщава Financial Times.

Производството на петрол в Гвиана, Южна Америка, което започна миналото десетилетие, надхвърли 600 000 барела на ден до началото на 2026 г., като резервите се оценяват на над 11 милиарда барела.

Financial Times отбелязва, че енергийната криза и нестабилността в Близкия изток са увеличили интереса към Аляска като алтернативен източник на доставки. Главният изпълнителен директор на Santos Кевин Галахър нарече региона „от изключително стратегическо значение“ за доставките към Азия.

Според Wood Mackenzie, производството на петрол в Аляска ще се увеличи до близо 750 000 барела на ден до 2030 г., в сравнение с 475 000 барела през 2024 г. Екологичните групи обаче предупреждават, че новият петролен бум заплашва екосистемата на Аляска, пише Financial Times.

Тръмп предложи сондиране за петрол в защитената зона на Аляска по време на първия си мандат през септември 2019 г. Преди предложението на Тръмп крайбрежната равнина на Арктическият национален резерват за дивата природа беше закрит за проучване и добив на нефт и газ. През 2023 г. бившият президент на САЩ Джо Байдън отмени разрешението на Тръмп, позовавайки се на опазването на дивата природа.

След като се завърна за втори мандат, Тръмп обяви национална енергийна извънредна ситуация в САЩ, подписа серия от изпълнителни заповеди, насочени към подкрепа на производството на петрол и газ, и заяви необходимостта от удвояване на производството на енергия.

[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

✓ Фискалният съвет с 5 препоръки към новия кабинет

Фискалната позиция на България остава устойчива, а присъединяването на страната към еврозоната от 1 януари 2026 г. е определено като важен институционален и икономически успех. Въпреки това политическата нестабилност, забавянето при изготвянето на бюджетната рамка за 2026 г. и продължаващите геополитически кризи поставят сериозни рискове пред средносрочната фискална перспектива на страната. Това се посочва в становището на Фискалния съвет с председател Симеон Дянков относно Годишния доклад за напредъка за 2026 г. по изпълнението на Националния средносрочен фискално-структурен план за периода 2025-2028 г.

От Съвета подчертават, че придържането към параметрите на т.нар. фискален път, който определя максимално допустимото ниво на бюджетните разходи, само по себе си не е достатъчно условие за постигане на устойчив макроикономически баланс. Според институцията вътрешните бюджетни цели трябва да бъдат по-амбициозни, за да се гарантира стабилността на публичните финанси и ограничаването на икономическите дисбаланси.

В становището се отбелязва още, че формирането на редовно правителство и приемането на реалистичен, дисциплиниран и устойчив бюджет за 2026 г. са ключови за поддържането на доверието на пазарите и ограничаването на фискалните рискове.

На този фон Фискалният съвет отправя пет конкретни препоръки към новия кабинет.

Първата е свързана с необходимостта от спешно актуализиране на средносрочната бюджетна прогноза и приемането на редовен бюджет за 2026 г., който да гарантира спазването на фискалните правила.

Втората препоръка е насочена към ускоряване на структурните реформи, които да стимулират потенциалния икономически растеж и повишаването на производителността.

Като трета мярка институцията препоръчва по-строга фискална дисциплина при публичните разходи, включително при разходите за отбрана, както и избягване на натрупването на допълнителни бюджетни дефицити.

Четвъртата препоръка е за засилване на наблюдението върху структурата и устойчивостта на държавния дълг и върху текущата сметка.

Петата препоръка е свързана с необходимостта от преразглеждане на бюджетните цели и на фискалната рамка в по-амбициозна посока. Според Съвета това е необходимо заради съществените отклонения от средносрочната фискална цел и недостатъчното ниво на структурния антицикличен буфер. Целта е да бъдат осигурени по-висока устойчивост, по-сериозни буфери и по-ефективно ограничаване на макроикономическите дисбаланси.

От Фискалния съвет предупреждават, че отрицателното бюджетно салдо за 2025 г. показва наличието на структурен проблем в размер на около 3% от брутния вътрешен продукт, който не съответства на текущата фаза на икономическия цикъл. Според изчисленията на институцията устойчивият бюджетен дефицит не би трябвало да надвишава 1% от БВП.

В становището се препоръчва по-високите разходи за отбрана да бъдат компенсирани поне частично чрез ограничаване на ръста на текущите разходи, включително разходите за заплати и социални трансфери.

Сериозно внимание е отделено и на въпроса за структурния буфер. В момента законодателството определя неговото ниво на 1,5% от БВП, но според Фискалния съвет кризите след 2009 г. са показали, че въздействието на външните шокове върху бюджета може да достигне до 9% от БВП. Затова институцията счита, че за България по-реалистично ниво на структурен буфер би било между 3,5% и 4% от БВП.

В анализа си Съветът предупреждава и за рискове пред макроикономическото развитие на страната. Сред тях са прекомерната зависимост от потреблението и кредитния растеж, исторически ниската безработица, по-бързото нарастване на възнаграденията спрямо производителността, както и несигурността, свързана с външната среда и цените на енергоносителите.

От институцията коментират и темпа на нарастване на държавния дълг. Макар нивото му да остава значително под референтната стойност от 60% от БВП, определена в европейските правила, според Съвета увеличението заслужава внимание. Причината е, че нарастването на дълга е свързано основно с финансирането на бюджетния дефицит и капитализацията на публични предприятия.

Очакванията са публичният дълг да достигне 29,9% от БВП през 2025 г., при 23,8% година по-рано.

Според Фискалния съвет дълговата траектория остава устойчива в средносрочен план, но е необходимо внимателно управление на новия дълг, включително при евентуално поемане на допълнителни заеми по европейския инструмент SAFE, свързан с отбраната.

Институцията предупреждава, че неустойчивата дългова траектория може постепенно да влоши фискалната позиция на страната, да увеличи зависимостта от нов дълг и да задълбочи т.нар. фискална илюзия.

Годишният доклад за напредъка за 2026 г. е приет от Министерския съвет на 29 април и е изпратен в 52-рото Народно събрание за информация. Документът е изготвен в съответствие с реформирания Пакт за стабилност и растеж и европейския Регламент 2024/1263. В него са представени данни за изпълнението на плана за нетните разходи, макроикономическото развитие, бюджетните резултати и напредъка по реформите и инвестициите.

Фискалният съвет е разгледал доклада в рамките на правомощията си по Закона за Фискалния съвет и автоматичните корективни механизми, като становището се основава на анализ на фискалните правила, бюджетните показатели, динамиката на дълга и икономическото развитие на страната.

✓ И министърът на транспорта замрази плащанията в държавните дружества

Министърът на транспорта и съобщенията Георги Пеев въведе временни ограничения върху плащанията и поемането на нови задължения в публичните предприятия към министерството. Мярката е част от започнал анализ на финансовото, административното и договорното състояние на дружествата в системата на транспорта.

Със заповедта временно се ограничават разходи, които не са пряко свързани с нормалното и непрекъсваемо функциониране на предприятията. Спира се сключването на нови договори, подписването на анекси, възлагането на дейности, извършването на авансови плащания и стартирането на обществени поръчки, освен ако няма доказана нормативна необходимост.

На дружествата е разпоредено също да не предприемат действия по придобиване или разпореждане с активи до приключването на проверките.

Ограниченията няма да важат за изплащането на трудови възнаградения, задължителни данъчни и осигурителни плащания, разходи към бюджета и комунални услуги.

Решението на транспортния министър идва ден след като министърът на икономиката, инвестициите и индустрията Александър Пулев обяви почти идентична мярка за всички дъщерни дружества към неговото ведомство.

В публикация във Фейсбук Пулев съобщи, че първият документ, който е подписал като министър, е бил именно за временно спиране на всички плащания, нови договори и обществени поръчки в структурите към министерството.

"Първият документ, който подписах като министър, беше за временно прекратяване на всички плащания от дъщерните дружества в това число и за сключване на договори и обявяване на обществени поръчки. Изключение са единствено плащанията за заплати и издръжка на сградите", написа Пулев.

По думите му ограниченията се въвеждат заради започващи ревизии и одити, които трябва да покажат реалното финансово състояние на дружествата.

"Ревизиите са сред ангажиментите, които сме поели пред обществото, а моят личен ангажимент е публичността по отношение на резултатите от тези ревизии. Хората трябва да знаят какво се е вършило в структурите с парите на гражданите", заяви министърът.

Пулев посочи още, че спирането на "течовите и кражбите", за които според него има достатъчно публични данни, е част от усилията за възстановяване на общественото доверие в институциите.

3e-news.net

✓ „Грешна държавна политика“ спъва рециклирането в България

Българска фирма за първи път е отличена от застрахователната компания Generali и получи своето отличие на бляскава церемония в Брюксел. Монтанската компания Monatex функционира от 2000 г. Първоначално започва да се занимава с текстил. След това, в един „прекрасен“ момент остава без суровина и започнала да търси алтернатива. Така се започнало рециклирането на PET-бутилки, от които да прави полиестерни влакна за прежда, разказва накратко историята собственичката Славка Нончева в интервю за 3eNews от сърцето на Европа.

Питаме я как се намира суровина в най-бедния регион не само на България, а и за целия ЕС. С въздишка дамата казва, че е изключително трудно. "Аз винаги казвам, че корена на злото на проблема е в първоначалното събиране. Ако суровината не стига до сметището, а дойде директно при нас, тогава разходите за рециклиране ще бъдат двойно по-малки. Няма да ползвате гореща вода, перилни препарати. Отмиването на мърсотията струва двойно, нагряват се водите и се ползват химикали", обяснява мениджърът.

Проблемите с мръсните опаковки продължават, защото впоследствие мръсната вода в процеса трябва също да се рециклира. „Индустрията, ако може да взема продукцията директно от сметосъбиращите фирми, рециклирането в България ще процъфтява“, вярва Нончева.

На въпрос дали е просто до държавна политика, без да се замисля мениджърката отговаря, че е „въпрос на грешна държавна политика“ и пояснява с обикновен пример. Бизнесът плаща такса „смет“, която отива в бюджета на общината, която е направила депо. Същевременно, „на едни хора“ се дават субсидии да събират разделно. Само че един камион събира сортирания отпадък наведнъж и не го рециклират прилично. Дава се на местното сметище да се сортира наново. „Получава се така, вие плащате на държавата веднъж да ви рециклира отпадъка, тя пък плаща един път на сметището, още един път на този, който събира суровините. Накрая прозрачните сортирани бутилки се предават за суровина.

Нончева посочи, че в момента тези бутилки се продават на цена от 420 евро за тон. „Ако аз започвам от тази цена и имам разходи за рециклиране, моят материал става на цената на оригиналната суровина, посочва тя и допълва, че за да има ефект от дейността се внася вносна суровина за рециклиране от Румъния, Гърция, Сърбия, Унгария и Германия.

Ситуацията с тази държавна политика е принудила много малки компании да затворят врати. В момента като монтанската фирма са останали две-три малки в страната.

Апелът на фирмата е да се учат децата, домакинствата и ресторантите как да се сортират правилно отпадъците. Можело да се вземе пример от съседна Сърбия където всички бутилки отиват в един метален кош, а не на сметището.

Устойчивостта вече не е временен отговор на външен натиск, а все по-важен елемент от начина, по който европейските малки и средни предприятия (МСП) управляват риска, изграждат устойчивост и оформят конкурентни дългосрочни стратегии, казаха още от организаторите Generali по време на официалното откриване на петата поред инициатива SME EnterPRIZE. Въпреки икономическата нестабилност, регулаторната сложност и нарастващото въздействие върху климата, повече от 40% от МСП продължават да интегрират устойчивостта във вземането на бизнес решения, докато 68% я разглеждат като конкурентно предимство.

Малките и средните предприятия са от съществено значение за устойчивия растеж и икономическата устойчивост на Европа. В един все по-несигурен глобален свят, укрепването на устойчивостта на МСП е не само необходимост – то е

стратегически приоритет за нашите икономики и нашите общества, отбеляза Филип Доне, главен изпълнителен директор на Generali Group.

✓ Водородната дилема на Европа: зелена революция или индустриален риск

След енергийната криза и войната в Украйна Европа превърна зеления водород в нещо повече от инструмент за декарбонизация - в геополитически проект. Зад амбициозните стратегии на Брюксел обаче стои въпросът "Изгражда ли Европа водородна икономика или създава поредния политически балон?".

Реалността изостава сериозно от амбициите. ЕС си постави за цел до 2030 г. да инсталира 40 гигавата електролизен капацитет и да произвежда 10 млн. тона възобновяем водород годишно.

Данни на Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори (ACER) показват, че към 2024 г. са влезли в експлоатация 104 мегавата електролизен капацитет, с което общият инсталиран капацитет достига 308 мегавата - двойно повече от 2022 г. В процес на изграждане са общо 1,8 гигавата, но това е далеч от необходимото за изпълнение на европейските цели.

Къде е проблемът?

Производството на зелен водород остава скъпо, а бизнес моделът - неубедителен. Водородът е поне три пъти по-скъп от природния газ като гориво при производството на електроенергия и около два пъти по-скъп от т.н. сив водород, произвеждан от природен газ и въглища. Високите разходи за електролизери, липсата на мащабна инфраструктура и скъпата електроенергия продължават да правят сектора зависим от субсидии и политическа подкрепа.

Инфраструктурата остава недостатъчна. Според Европейската обсерватория за водород през 2024 г. в ЕС са изградени едва 55 км нови водородни тръбопроводи, а общата мрежа достига 1636 км - концентрирана основно в Белгия, Франция, Германия и Нидерландия.

Междувременно част от държавите започнаха да променят амбициите си. Италия пренасочи 600 млн. евро от водород в биометан. Франция намали целите си за 2030 г. за електролизен капацитет с над 30%, а Португалия с 45%. Нидерландия все по-видимо връща фокуса към ядрената енергия. Европейските икономики все по-видимо започват да осъзнават реалните проблеми, свързани с производството на водород.

Технологичните ограничения също остават сериозни. Водородът е труден и скъп за съхранение и транспорт. Той изисква инфраструктура под високо налягане и изключително ниски температури. Използването на съществуващи газопроводи носи значителни технически рискове от изтичане. Междувременно много от обявените проекти съществуват основно на хартия, а инвеститорите стават все по-предпазливи заради несигурната възвръщаемост. Липсата на единен европейски пазар и стандарти допълнително забавя развитието му.

Глобалната конкуренция се ускорява

Докато Европа все още изгражда стратегията си, глобалната конкуренция се ускорява. САЩ привличат индустрия и капитали чрез агресивни субсидии по Inflation Reduction Act. Китай вече инвестира масово в електролизатори и критични технологии и има потенциала да доминира цялата верига на доставки. Рискът пред Европа е познат: континентът отново да се превърне в регулаторен лидер, но индустриално изоставащ.

Това поставя фундаментален въпрос пред европейската енергийна политика: може ли водородът реално да се превърне в гръбнак на декарбонизацията или ЕС рискува да замени зависимостта от руския газ с нова зависимост - този път от вносен зелен водород и чужди технологии?

Тази тема ще бъде във фокуса на **Green Transition 6.0** - най-големия форум за зелена трансформация в Централна и Източна Европа. В дискусиата ще участват представители на Hydrogen Europe, Европейската водородна асоциация, Българската водородна асоциация, научни експерти и индустриални лидери, сред които Иван Делибашич, Божидар Дедуш, проф. Дария Владикова и Никола Кюняр.

Форумът се утвърждава като една от малкото платформи в региона, на които европейски комисари, индустриални лидери, инвеститори и учени обсъждат не просто зеления преход, а цената, рисковете и геополитическите зависимости, които той създава.

✓ Урсула фон дер Лайен доминира в Брюксел, но планът ѝ за ЕС буксува

- По-широката кампания на Фон дер Лайен за съживяване на проекта за ЕС се проваля
- Тя не постигна съществен напредък за укрепването на единния пазар и повишаването на конкурентоспособността на блока
- Тесният кръг от довереници на председателката на ЕК допуска все повече грешки, а съпротивата от европейските столици нараства
- Силно централизираната властова структура на Комисията и нежеланието да се делегират правомощия забавят важни политически решения
- Европа изостава от конкурентите си в използването на потенциала на изкуствения интелект и развитието на чиповете

На 13-ия етаж на сградата „Берлемон“ в Брюксел Урсула фон дер Лайен е изградила председателска структура, която упражнява контрол върху всеки аспект от дейността на Европейската комисия.

Нейният тесен кръг от съветници контролира ежедневната работа на изпълнителния орган на Европейския съюз, тъй като Фон дер Лайен изключва почти всички освен вътрешния си кръг и управлява огромната организация до най-ниските нива. Големият проблем според хора, които са добре запознати със стила ѝ на работа е, че това разпилява ресурсите на нейния екип и отслабва вниманието към основните ѝ икономически отговорности. В резултат на това по-широката ѝ кампания за съживяване на проекта за ЕС се проваля.

През седемте години начело на Комисията 67-годишната Фон дер Лайен помогна на ЕС да премине през Covid пандемията, войните в Украйна и в Близкия изток, завръщането на Доналд Тръмп и митата му в Белия дом.

Но тя не постигна голям напредък относно задачата на Комисията да укрепят единния пазар и да повиши конкурентоспособността на блока, за да просперира във все по-враждебен свят.

Точка на кипене

Напрежението, което тлееше от години, вече започва да достига точката на кипене. Миналия месец бившите ѝ колеги от фракцията, водена от консервативната ХДС, поискаха ограничаване на правомощията на Комисията на среща при закрити врата в Берлин, а делегация от висши мениджъри в технологичния сектор ѝ каза, че не действа достатъчно бързо по въпроси, които са от значение за бизнеса.

Недоволство се усеща и в огромната сграда „Берлемон“, където еврокомисарите се чувстват изключени от важните решения, докато шефката им и нейния екип поемат лидерството.

Тази статия се основава на разговори с множество официални представители и дипломати, които са работили в тясно сътрудничество с Фон дер Лайен и нейния екип и са пожелали да останат анонимни заради обсъждането на вътрешни въпроси. Говорител заяви, че решенията се вземат колективно от еврокомисарите „след обхватна процедура за вземане на решения“, а „самият брой часове на обсъжданията“ е достатъчно показателен.

Хората, които знаят как работи кабинетът на Фон дер Лайен, правят пряка връзка между ръководния стил на председателката и по-широките пропуски, които гневят ръководителите.

Те говорят за официална представителка, обсебена от желанието на докаже, че тя командва, този подход е отчуждил много високопоставени служители.

„Фон дер Лайен е може би най-влиятелният председател на Комисията, който ЕС някога е имал“, казва Муджтаба Рахман, управляващ директор за Европа в Eurasia Group и бивш представител на Великобритания и на ЕС. „Но виждаме все повече грешки от нейната малка група доверени, но претоварени служители, както и нарастваща и все по-враждебна съпротива от столиците на ЕС“, допълва той.

European Commission Presidents		
Years	President	Nationality
1958-1967	Walter Hallstein	Germany
1967-1970	Jean Rey	Belgium
1970-1972	Franco Malfatti	Italy
1972-1973	Sicco Mansholt	Netherlands
1973-1977	Francois-Xavier Ortoli	France
1977-1981	Roy Jenkins	UK
1981-1985	Gaston Thorn	Luxembourg
1985-1995	Jacques Delors	France
1995-1999	Jacques Santer	Luxembourg
1999-2004	Romano Prodi	Italy
2004-2014	Jose Manuel Barroso	Portugal
2014-2019	Jean-Claude Juncker	Luxembourg
Incumbent	Ursula von der Leyen	Germany

Source: European Commission

Bloomberg

Председатели на Европейската комисия. Таблица: Bloomberg LP

Относителната власт на различните институции, съставляващи ЕС, е претърпяла възходи и падения от самото му създаване през 50-те години на миналия век. Мандатът на Фон дер Лайен издигна Комисията по начин, който не е виждан от времето на Жак Делор. Той беше начело от 1985 до 1995 г. и даде тласък на развитието на единния европейски пазар.

Силна централизация

Сега Фон дер Лайен в известен смисъл се превърна в лицето на Европа, което Тръмп спомена с подигравателен тон миналата година в Белия дом, след като САЩ и Европа сключиха търговско споразумение. След като прие лидери като германския канцлер Фридрих Мерц, френския президент Еманюел Макрон и италианския премиер Джорджа Мелони, Тръмп заяви тогава за Фон дер Лайен: „С всички тези страни, не знам, може би сте по-влиятелна от тези хора на масата“. Силно централизираната властова структура и нежеланието да се делегират правомощия водят до затруднения, които забавят важни политически решения.

Проектостратегия за завършване на вътрешния пазар на блока, изготвена от екипа на заместник-председателя на Комисията Стефан Сежурн, беше готов още през ноември, но от месеци е в застой.

На среща на върха през февруари ръководителите на ЕС призоваха Комисията да представи проекта през март съвместно с други институции, но Европейският парламент и страните членки видяха документа едва няколко дни преди окончателното му публикуване в края на април. Комисията съобщи, че работата ѝ „еволюира“, за да обхване конкурентоспособността в по-широк смисъл, и сега представлява „безпрецедентен документ, състоящ се от ясна пътна карта“.

Междувременно компаниите виждат регион с незадоволително представяне, притиснат между САЩ и Китай. Европа, например, изостава от конкурентите си в използването на потенциала на изкуствения интелект и развитието на сектора на чиповете.

Миналия месец главният финансов директор на ASML Holding Роджър Дасен изрази силно критично мнение, като отбеляза че компанията, която е с най-висока оценка в Европа, получава едва 1% от приходите си от региона. „Ние сме тук, в Европа.

Не мога да не отбележа, че 1% за Европа, Близкия изток и Африка (ЕМЕА) е сериозен сигнал за тревога за индустрията“, каза той пред акционери.

Друг пример беше подходът на Фон дер Лайен миналото лято към дългосрочния бюджет на ЕС, противоречива тема, която предизвиква разгорещени дебати за разходните приоритети и кой плаща сметката. Проектът на плана отново беше представен на еврокомисарите едва в последния момент. Страните членки на ЕС също бяха недоволни от липсата на консултации, въпреки че Фон дер Лайен предлагаше рекорден план за разходи в размер на почти 2 трлн. евро.

Само няколко часа след голямото съобщение Берлин публично отхвърли плана. Канцлерът Мерц беше особено недоволен от мярката за налагане на корпоративни данъци, която противоречеше на неотдавнашното му обещание към германските компании да намали данъците им.

Разбира се, Комисията трябва да лавира в свят, изпълнен със сътресения, в който Тръмп направи нов опит да завземе Гренландия, а след това наруши глобалните енергийни доставки с атаката си срещу Иран. Но това е същината на проблема за много от хората, които работят в тясно сътрудничество с Комисията – председателят постоянно се намесва в поредната криза, дори когато тя е извън неговата компетентност вместо да се съсредоточи върху изпълнението на основната си мисия.

„Европа може по-лесно да преодолее бавната си работа, като се занимава с по-малко неща и ги прави много по-добре“, заяви Мелони в интервю за Bloomberg по-рано тази година. „Виждам как се вземат решения, а след това те се забавят от бюрокрация, която понякога сякаш има собствена програма“, допълни тя.

Макар че има напрежение между Комисията и редица държави, критиките на Германия са особено показателни, тъй като Фон дер Лайен, Мерц и Йенс Шпан, който оглавява парламентарната група на консерваторите, технически са от една и съща партия.

Строг контрол

Фон дер Лайен пое поста председател на Комисията през декември 2019 г. и беше преизбрана през 2024 г. Нейната отдаденост не подлежеше на съмнение от първия ден. Част от офис пространството ѝ на последния етаж на сградата „Берлемон“ беше превърнато в стая, където тя спи през седмицата.

Защитниците ѝ твърдят, че тя е вдъхнала нов авторитет на поста, засилвайки ролята на ЕС на световната сцена.

Някои също така са доволни от ръководния ѝ стил, стига да се върши работа. А редица официални представители на ЕС и дипломати обвиняват страните членки, че пречат на работата по вътрешния пазар, като отдават приоритет на националните интереси.

На фона на взаимните обвинения има опасност Старият континент да изостане още повече.

За промишлеността ключовият критерий за Фон дер Лайен ще бъде дали тя ще успее да изпълни големите дадени обещания в области като критичните суровини и компютърните чипове. Те следят внимателно и планирания преглед на системата за търговия с въглеродни емисии на блока, която според тях затруднява бизнеса.

Дори след тласъка от широкоотразения доклад на Марио Драги за конкурентоспособността от 2024 г. блокът изглежда не е в състояние да напредва с нужната скорост.

Самият Драги изрази недоволство от темпото в края на миналата година по повод годишнитата от доклада си.

„Нашият модел на растеж се изчерпва. Уязвимостите се увеличават. И няма ясен път за финансиране на инвестициите, от които се нуждаем. Един различен път изисква нова скорост, мащаб и интензивност“, каза той.

✓ Инфлацията в САЩ се ускори до 3-годишен връх от 3,8%

- Индексът на потребителските цени (CPI) бележи на високия си ръст от 2023 г. насам.
- Цените на бензина са се повишили с повече от 5% миналия месец след скока от 21% през март.
- Разходите за жилище са се увеличили с 0,6%, най-много от повече от две години.

Инфлацията в САЩ се е ускорила през април на фона на продължаващото покачване на цените на бензина, предизвикано от войната в Иран, и скока в цените на хранителните стоки.

Индексът на потребителските цени (CPI) се е повишил с 3,8% на годишна база, според данни на Бюрото по трудова статистика, отбелязвайки най-бързия темп от 2023 г. насам. Спрямо месец по-рано цените са се повишили с 0,6%.

Базовата инфлация

Базовият индекс на потребителските цени, който изключва храните и енергията, се е увеличил с 0,4% спрямо предходния месец и с 2,8% на годишна база, подпомогнат отчасти от статистическа особеност в измерването на наемите, произтичаща от спирането на работата на правителството през 2025 г.

Цифрите показват как въздействието на войната се отразява на американската икономика, тъй като цените на енергията се увеличават. Докладът на Бюрото показва, че цените на бензина са се повишили с повече от 5% миналия месец след скок от 21% през март. Цените на хранителните стоки и самолетните билети също отбелязаха големи увеличения. Продължителното покачване, особено на цените на стоките от първа необходимост, може да накара потребителите да намалят разходите си.

Запазване на тренда

Дори ако настоящото прекратяване на огъня се запази и Ормузкият проток скоро се отвори, икономистите очакват по-високите разходи вероятно да се запазят през следващите месеци, тъй като добивът на петрол трябва да се нормализира и корабните потоци да се възстановят.

Очаква се покачващите се цени на торовете да доведат до по-високи сметки за хранителни стоки, а повишените цени на петрола биха могли да оскъпят и други стоки и услуги, тъй като компаниите се стремят да прехвърлят нарастващите транспортни разходи върху потребителите.

Един от основните примери в данните за CPI за април са самолетните билети: Те се повишиха с 2,8% спрямо предходния месец, тъй като нарастващата цена на самолетното гориво накара авиокомпаниите да повишат цените и таксите за багаж и да намалят капацитета.

Общите разходи за услуги, с изключение на енергията и жилищата, се повишиха с 0,5%, според данни, събрани от Bloomberg. Цените на хотелите се повишиха с 2,8%, най-много от 2024 г. насам.

Цените на хранителните стоки се повишиха с 0,7%, най-много от почти четири години. Месото, млечните продукти, пресните плодове и зеленчуците отбелязаха значителни печалби. Цените на храните са основен фактор за тревогите относно достъпността на живота през последните години и биха могли да повлияят на възгледите на американците за икономиката в навечерието на междинните избори през ноември.

Отделен доклад, който комбинира данните за инфлацията с последните данни за заплатите, показва, че реалният среден почасов доход е спаднал с 0,3% спрямо година назад, което е първият спад от три години насам.

Базовата инфлация се повиши през април поради по-високия индекс за наемите, който беше изкривен от миналогодишното спиране на работата на правителството. Разходите за жилище са се увеличили с 0,6%, най-много от повече от две години.

Ефектът на наемите

Показателите за наемите се основават на извадки от жилища под наем, събирани на всеки шест месеца, а Брото на практика ги остави непроменени през октомври, защото не успя да събере данни по време на спирането на работата на правителството. Когато тези жилища са оценени отново през април, те отчитат годишно увеличение, а не шестмесечно, което направи месечната промяна в наемите да изглежда около два пъти по-голяма от нормалното.

Междувременно така наречените цени на основните стоки, с изключение на храните и енергията, останаха непроменени спрямо март благодарение на спада в цените на новите превозни средства. Икономистите следят за признаци, че търговците на дребно са приключили с прехвърлянето на по-високите разходи от митата на президента Доналд Тръмп, въпреки че рискът по-високите цени на горивата да започнат отново да тласкат цените на стоките нагоре се задава по-късно през годината.

Някои категории, които са по-изложени на митата - включително облекло и играчки - се повишиха с по-умерени темпове, отколкото през март. Цените на употребяваните автомобили останаха без промяна.

С оглед на стабилния пазар на труда в САЩ, ръководителите на Федералния резерв следят отблизо въздействието на войната върху цените. Според фючърсите инвеститорите виждат малка вероятност за ново намаление на лихвените проценти през 2026 г., въпреки че някои икономисти все още прогнозираят такова по-късно през годината.

Предпочитаната от Фед мярка за инфлацията, базирана на индекса на личните потребителски разходи (PCE), не дава толкова голяма тежест на жилищните разходи, колкото CPI. Правителствен доклад за цените на производителите, който трябва да бъде публикуван в сряда, ще предложи информация за допълнителни категории - включително самолетни билети - които влизат директно в PCE, който е планиран за публикуване по-късно този месец.

Капитал

✓ ЕС обмисля да наложи въглеродни такси върху изходящите полети

Европейският съюз (ЕС) отново обмисля мярка, която от години предизвиква притеснения в авиационната индустрия - разширяване на въглеродните такси върху всички полети, излитащи от блока. Идеята рискува да отвори нов фронт в отношенията със САЩ и други търговски партньори в момент, когато авиокомпаниите вече са под натиск от рязко поскъпналото гориво.

Климатични експерти от Европейската комисия представиха предложението на среща с представители на индустрията и неправителствени организации във вторник, съобщиха пред Financial Times трима официални представители. На срещата се очакваше да се очертае и по-широк преглед на системата на ЕС за търговия с емисии (ETS).

Целта на ETS е да стимулира зелените инвестиции чрез постепенно намаляващ таван на емисиите на парникови газове. Компаниите трябва да купуват или притежават квоти, за да покриват своите CO емисии, което създава финансов стимул за декарбонизация.

Но тъй като цените на енергията рязко се повишиха след началото на войната на САЩ и Израел срещу Иран, системата все по-често е обвинявана от някои държави, че допълнително натоварва сектора, докато други смятат, че тя е необходима за ускоряване на прехода към чиста енергия.

Каква е практиката в момента

В момента ETS обхваща само полети в ЕС, което означава, че авиокомпаниите плащат за въглеродните емисии при полети от Дъблин до Париж, но тези от Париж до Ню Йорк са освободени от тези разходи. Според официални представители на ЕС е настъпил моментът схемата да бъде разширена и за полетите, напускащи съюза, защото алтернативните усилия за намаляване на емисиите в авиацията не са дали резултат.

Нискотарифни авиокомпани като Ryanair и easyJet критикуват схемата ETS и предупреждават, че тя насърчава потребителите да почиват извън ЕС вместо в Европа. Според тях правилата на ETS и устойчивите горива могат да направят еквивалентна почивка в Турция значително по-евтина от такава в Гърция.

Увеличаването на разходите за дълги полети вероятно ще срещне съпротива от превозвачи като British Airways и Air France, които реализират по-голямата част от печалбите си от международни маршрути. Също така мярката и моментът на въвеждането са спорни поради рязкото поскъпване на самолетното гориво и вероятната съпротива от търговски партньори като САЩ, които и преди са се противопоставяли на разширяването на ETS.

Според източниците на изданието ЕК също така разглежда и други спорни предложения като част от прегледа на ETS, включително изискване бизнесът да отчита по-подробно как използва безплатните квоти за CO за инвестиции в декарбонизация, както и ролята на международните въглеродни кредити в бъдещата структура на схемата.

По-големи въглеродни емисии

Макар авиацията да причинява едва 3% от глобалните емисии, въглеродните емисии от сектора в Европа са нараснали с 30% от въвеждането на ETS през 2005 г., докато емисиите в останалите сектори са намалели, според климатичния мозъчен тръст Transport & Environment.

Докладът на организацията показва, че европейската авиация вече е надминала нивата на въглеродни емисии отпреди пандемията от ковид въпреки обещанията на авиокомпаниите да намалят замърсяването и да използват по-ефективни самолети. Основната причина е бързото разрастване на нискотарифните превозвачи.

Според анализа на Transport & Environment емисиите на Ryanair през 2025 г. са се увеличили с около 50% спрямо 2019 г., достигайки 16.6 млн. тона CO - количество, сравнимо с годишните емисии на държава като Хърватия, отбелязва Guardian. Авиокомпанията е превозила над 200 млн. пътници, значително повече отпреди пандемията.

Като цяло авиационният сектор в Европа е отделил 195 млн. тона CO от изходящи полети през миналата година, което е с 2% повече от нивата преди ковид.

Организацията настоява ETS да бъде разширена и за всички полети, излитащи от Европа. Според нея това би увеличило приходите за държавите от ЕС и би подпомогнало инвестиции в устойчиви авиационни горива и технологии за намаляване на вредните ефекти от авиацията.

По оценки на организацията ETS в момента добавя около 7 евро към цената на самолетен билет за полет в рамките на ЕС. Ако схемата бъде разширена за всички изходящи полети, средният допълнителен разход би бил 45 евро на билет, а приходите за ЕС и държавите от съюза могат да достигнат 17 млрд. евро до 2030 г.

Извън ЕС международната схема за компенсиране на въглеродните емисии - Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation (CORSIA) - няма официалната подкрепа от страни като САЩ, Индия и Китай.

Схемата се основава на доброволно участие от правителствата, след което авиокомпаниите им трябва да спазват правилата. Тя разчита в голяма степен на международни въглеродни компенсации, които според тримата официални представители не осигуряват достатъчно силен стимул за съществено намаляване на емисиите. Макар авиокомпаниите да се очаква да похарчат милиарди долари за въглеродни кредити, те все още са значително по-евтини от квотите по ETS, отчасти поради несигурността около начина на отчитане на кредитите извън регулаторните схеми.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Огромни ледени късове паднаха в различни части на страната. За щетите от градушките - на живо.
- Тема: Кабинетът „Радев“, първите заявки, психологията на мнозинството и обществените очаквания; Гост - д-р Николай Михайлов;
- Тема: Мнения за съдебната реформа и ключа към промените; Гост - председателят на ПГ на „Демократична България“ Надежда Йорданова;
- Тема: Как се овладяват цени; Гост Димитър Маргаритов;

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Какви са причините за катастрофата на Хемус между товарен камион и автобус
- Тема: Кога ще усетим по джоба се предложените мерки от правителството срещу високите цени
- Тема: За обвинението за кмета на Лом за купуване на гласове

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - стр. 1,16,17 - Над 2 млн. българи в опасност заради свлачища
- в. 24 часа - стр. 1,4 - Спецзвено ще следи цените в реално време
- в. Труд - стр. 1,4,5 - Фалшив кашкавал с калията в магазините
- в. Труд - стр. 1,3 - Хантавирусът в България - хеморагична треска с бъбречен синдром
- в. Телеграф - стр. 1,4,5 - Пет мерки и цените падат

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - стр. 2,3 - 233-ма кметове и само 2 министерства обучени да работят с Vg-Alert
- в. 24 часа - стр. 5 - Депутатите единодушни - забързаха забраната ВСС да кадрова, през това време той продължава с конкурсите
- в. Труд - стр. 12 - Икономически ползи от разходи за отбрана има, ако участват български предприятия
- в. Телеграф - стр. 2 - НС отвори врата за съдебната реформа
- в. Телеграф - стр. 8 - Има рискове пред финансите на страната

Водещи интервюта

- в. 24 часа - стр. 1,8,9 - Антон Кутев: Депутатите могат да си замразят заплатите като морален акт за справяне с кризата
- в. Труд - стр. 1,10,11 - Николай Василев: Много разходи и навсякъде трябва да се орежат
- в. Телеграф - стр. 1,10,11 - Стефан Бабов: В САЩ викат AI на помощ за повече дъжд

Водещи анализи

- в. 24 часа - стр. 7,10 - Топим ли се? 10 хил. си тръгнаха, но 45 хил. дойдоха и магнит им е Черноморието
- в. Труд - стр. 1,9 - Докога? Габрово се надигна след системен тормоз и безнаказаност
- в. Телеграф - стр. 10 - Ало-Измамници за 60+ и хакери за 18+

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2026 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.